

Motion till riksdagen
2025/26:3507

av **Linus Lakso m.fl. (MP)**

Utgiftsområde 21 Energi

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabellen i motionen.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag om att regeringen bemyndigas att under 2026 och 2027 besluta om lån i Riksgäldskontoret enligt lagen (2025:587) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft för förväntade investeringskostnader som uppgår till högst 220 000 000 000 kronor i 2026 års prisnivå 2026–2045.
3. Riksdagen avslår regeringens förslag om att regeringen bemyndigas att under 2026 och 2027 besluta om en riskreserv för ytterligare lån i Riksgäldskontoret vid oväntade fördyringar till företag som fått lån enligt lagen (2025:587) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft som uppgår till högst 220 000 000 000 kronor i 2026 års prisnivå 2026–2045.
4. Riksdagen avslår regeringens förslag om att regeringen bemyndigas att under 2026 och 2027 för anslaget 1:14 Ersättning för dubbelriktade differenskontrakt för nya kärnkraftsreaktorer ingå ekonomiska åtaganden enligt lagen (2025:587) om statligt stöd för investeringar i ny kärnkraft i form av dubbelriktade differenskontrakt som medför behov av framtida anslag på högst 400 000 000 000 kronor i 2026 års prisnivå 2035–2085.

Motivering

Anslagsförslag 2026 för utgiftsområde 21 Energi

Tusental kronor

Anslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1	Statens energimyndighet	602 028	±0
1:2	Insatser för energieffektivisering	327 000	±0
1:3	Energiforskning	1 527 723	±0

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:4 Energimarknadsinspektionen	234 451	±0
1:5 Energiplanering	1 195 000	–875 000
1:6 Avgifter till internationella organisationer	33 328	±0
1:7 Elsäkerhetsverket	89 285	±0
1:8 Laddinfrastruktur	605 000	400 000
1:9 Biogasstöd	1 035 000	±0
1:10 Energiberedskap	398 000	±0
1:11 Elberedskap	705 000	±0
1:12 Energistöd	1 137 000	±0
1:13 Subvention av förväntade kostnader för lån till nya kärnkraftsreaktorer	50 000	–50 000
1:14 Ersättning för dubbelriktade differenskontrakt för nya kärnkraftsreaktorer	1 000	–1 000
99:1 Ersättning till kommuner för vind och sol	±0	400 000
99:2 Ersättning till regioner för vattenkraft	±0	700 000
99:3 Återinför Energisteget för företagens energieffektivisering	±0	3 000 000
99:4 Produktionsstöd för elektrobränslen och avancerade biodrivmedel	±0	3 000 000
99:5 Investeringsstöd grön baskraft	±0	6 000 000
Summa	7 939 815	12 574 000

Investeringsstöd för grön baskraft

Vid sidan om ett planeringsmål för elproduktion ser Miljöpartiet även att Sverige bör införa ett mål för och investeringsstöd för effekt. Vi har föreslagit ett mål om 10 GW grön baskraft till 2030. I begreppet grön baskraft inrymmer vi alla kraftkällor och tekniker som kan lagra energi och snabbt reglera effekten. Redan idag är det grön baskraft i form av lagrad energi i våra vattenmagasin som i stor utsträckning reglerar elsystemet. I målet om 10 GW grön baskraft till 2030 ingår höjd effekt i vattenkraften, mer flexibilitet i och effekt från kraftvärmen och gasturbiner drivna av förnybara bränslen. Även energilagring i form av vätgas, pumpkraft och värmelagring ingår, samt flexibilitet exempelvis i form av smart styrning av elbilsladdning, tvåvägsladdning och smart styrning av värmepumpar. Miljöpartiet satsar sex miljarder på ett investeringsstöd för dessa kraftkällor och tekniker i anslag 99:5. Vi avvisar regeringens avsatta medel för Kraftlyftet i anslag 1:5 till förmån för vårt eget förslag.

Omfattande satsningar på energieffektivisering

Det enskilt billigaste och snabbaste sättet att få fram mer tillgänglig el är genom energieffektiviseringar. Energimyndigheten bedömer att det genom lönsamma tekniska lösningar samt ökad flexibilitet är möjligt att frigöra cirka 25 TWh till 2030. Det motsvarar mer än årsproduktionen från två storskaliga kärnreaktorer. För att realisera potentialen i energieffektiviseringar föreslår Miljöpartiet att återinföra och bredda de

stöd till energieffektivisering av industriföretag (Energistiget) och flerbostadshus som regeringen avvecklat. Totalt satsar vi nio miljarder mer än Tidöpartierna på energieffektivisering. På anslag 99:3 satsar vi tre miljarder på att återinföra och bredda Energistiget så att även mindre företag omfattas och stöd kan erhållas för upp till 60 procent av kostnaden för åtgärden. Resterande sex miljarder satsas i utgiftsområde 18 anslag 99:3 och används för att täcka 60 procent av kostnaderna för energieffektiviseringsåtgärder för flerbostadshus, bostäder och lokaler.

Ersättning till kommuner och regioner för förnybar elproduktion

En central åtgärd för att öka utbyggnaden av vindkraft på land är att kommuner ges ersättning för den nytta de skapar genom att producera förnybar el. Miljöpartiet är kritiska till att regeringen initialt hindrade incitamentsutredningen Värde av vinden (tillsatt av tidigare regering) från att lägga fram förslag om statligt finansierad ersättning. Det förslag som regeringen nu trots allt lagt fram är inte på tillräckliga nivåer. Vi avvisar regeringens förslag om ersättning till kommunerna i anslag 1:5 till förmån för vårt eget förslag som finansieras via anslag 99:1 respektive 99:2. Med vårt förslag får kommunerna 1 öre per kWh för befintlig vindkraftsproduktion och 3 öre per kWh för tillkommande produktion kommande tio år. Regionerna får 1 öre per kWh för befintlig vattenkraft. För vindkraftskommunerna innebär detta 400 miljoner kronor 2026, 500 miljoner 2027 samt 600 miljoner 2028 att dela på. För regionerna handlar det om en konstant summa på 700 miljoner kronor om året.

Produktionsstöd för elektrobränslen och avancerade biodrivmedel

Avancerade biodrivmedel och elektrobränslen som tillverkas av vätgas och infångad biogen koldioxid kommer båda att fylla viktiga funktioner i framtidens transportsystem och energisystem. Miljöpartiet föreslår ett nytt produktionsstöd för elektrobränslen och avancerade biodrivmedel och satsar tre miljarder 2026 i anslag 99:4.

Satsning på fortsatt utbyggnad av laddinfrastruktur

Vi vill se nationella planer för utbyggnad av laddinfrastruktur, biogas och vätgas. Vi vill även se förbättrad tillgång till laddinfrastruktur längs med de större vägarna samt för att boende ska kunna ladda hemma i såväl villa som bostadsrätt och hyresrätt. Vi satsar 400 miljoner mer än regeringen på fortsatt utbyggnad av laddinfrastruktur i anslag 1:8.

Nej till regeringens dyra och klimatskadliga kärnkraftssubvention

I valrörelsen 2022 talade Ulf Kristersson om att ny kärnkraft skulle byggas utan statliga stöd. I budgetpropositionen för 2026 vill regeringen bemyndigas att ingå ekonomiska åtaganden om 440 miljarder genom statliga lån och 400 miljarder genom 40-åriga prissäkringsavtal för ny kärnkraft. Det ska täcka kostnaderna för att bygga 2 500 MW ny kärnkraft, motsvarande drygt sex procent av regeringens planeringsmål för 2045. Motsvarande el och effekt från förnybar energi och grön baskraft kan byggas till en bråkdel av kostnaden.

Forskare och myndigheter har varnat för att regeringens omfattande statliga stöd till ny kärnkraft riskerar att tränga undan investeringar i annan fossilfri elproduktion – både i effekthöjningar och livstidsförlängningar av befintlig elproduktion och i ny förnybar elproduktion. Det statliga kärnkraftsstödet ökar därmed risken för elbrist i närtid och bromsar elektrifieringen. En försenad elektrifiering leder till högre totala utsläpp. Naturskyddsföreningen har visat att stödet till ny kärnkraft uppskattningsvis kan leda till utsläpp av över 200 miljoner ton koldioxidekvivalenter mer jämfört med om det förnybara byggs ut istället. Det motsvarar fem gånger Sveriges årliga utsläpp.

Ny kärnkraft kommer mest troligt inte att kunna bidra till ett enda av Sveriges klimatmål, varken till 2030, 2040 eller 2045. En studie från Handelshögskolan i Köpenhamn och Berlins tekniska universitet visar att aktuella kärnkraftsprojekt i EU i snitt har blivit över tio år försenade. Regeringen har satt ett mål om motsvarande två storskaliga reaktorer till 2035. Givet en genomsnittlig försening hamnar vi då bortom 2045. Mycket tyder på att tidsplanen kommer att spricka. Vattenfall har meddelat att man kan ta ett eventuellt investeringsbeslut tidigast år 2029. Ingen av de SMR-leverantörer som Vattenfall har fortsatt dialog med har hittills byggt en enda färdig reaktor.

Regeringen kan i nuläget inte redogöra för hur de statliga lånen kommer att påverka Sveriges offentliga finanser då detta beror på om lånen klassificeras som offentliga eller privata i nationalräkenskaperna, vilket i sin tur baseras på EU:s statistikmyndighet Eurostats bedömning. Regeringens huvudscenario är att de statliga lånen ska redovisas som offentliga utgifter, vilket innebär att de kommer att påverka offentlig sektors finansiella sparande negativt under investeringsfasen. I klartext innebär det att kärnkraftsprogrammet under byggfasen kommer att tvinga fram nedskärningar i välfärden och/eller tränga undan andra offentliga investeringar.

Miljöpartiet avslår den föreslagna bemyndiganderamen för statliga lån om 440 miljarder kronor samt bemyndiganderamen för prissäkringsavtal om 400 miljarder. Vi avvisar regeringens anslag för subvention av förväntade kostnader för lån till nya kärnkraftsreaktorer i anslag 1:13 samt för differenskontrakt för nya reaktorer i anslag 1:14.

Vidare avvisar vi medel till genomförande av kärnkraftsprövningsutredningen i utgiftsområde 2 anslag 1:11 och utgiftsområde 6 anslag 3:1. Vi avvisar de satsningar som görs på tillståndprocesser specifikt öronmärkta för kärnkraft i utgiftsområde 1 anslag 5:1, utgiftsområde 20 anslag 1:1 samt utgiftsområde 4 anslag 1:5. Det handlar om totalt 212 miljoner kronor för 2026, 280 miljoner för 2027 samt 430 miljoner för 2028.

Linus Lakso (MP)

Emma Nohrén (MP)

Amanda Palmstierna (MP)

Katarina Luhr (MP)

Rebecka Le Moine (MP)